

NIEUW GUINEA KOERIER

DE GROENIE

onafhankelijk dagblad voor ned. nieuw guinea

3e JAARGANG NO. 73

MAANDAG 27 MAART 1961

De toestand in Laos

Kennedy en MacMillan coördineren hun strategische plannen

Koning van Laos verliet zijn residentie

De kwestie Laos is in Florida besproken tussen de Britse en Amerikaanse regeringsleiders MacMillan en Kennedy. Zij zijn het eens geworden over een gemeenschappelijk standpunt.

In Bangkok is vandaag de ministersconferentie van de Zuid Oost Aziatische Verdragsorganisatie geopend. Waarnemers beschouwen de crisis in Laos als een test-case voor deze militaire alliantie. Amerika zou een plan voor militair ingrijpen gereed hebben voor het geval de diplomatieke wegen niet tot een vergelijk met de communisten blijken te leiden.

COORDINATIE VAN PLANNEN

President Kennedy van de Verenigde Staten van Amerika en de Britse premier MacMillan hebben de toestand in Laos besproken tijdens een ontmoeting in Key West in Florida.

In een gemeenschappelijke communiqué wordt gezegd, dat besloten is tot een nauwe coördinatie van de strategische plannen met betrekking tot Laos, welke tevens zullen worden uiteengezet op de ministerconferentie van de Zuid Oost Aziatische Verdragsorganisatie welke vandaag te Bangkok wordt geopend.

Deze verklaring werd afgelegd nadat de allerlaatste rapporten over de toestand in Laos van de hand van de Amerikaanse en Britse ministers van Buitenlandse Zaken Dean Rusk en Lord Hume waren binnengekomen.

Het communiqué zegt dat de twee leiders een zeer waardevolle gedachtenwisseling hadden over de toestand in Laos, die van groot belang zou kunnen zijn voor hun vertegenwoordigers op de ZOAVO conferentie te Bangkok.

Kennedy en MacMillan zijn van mening dat de toestand in Laos niet verder mag verslechteren. Zij waren het er ook over eens, dat de recente Britse voorstellen aan de Russische regering de basis zouden kunnen vormen voor een beëindiging van de oorlog in Laos en van Laos een werkelijk neutraal land zouden kunnen maken.

RUSSISCHE BOODSCHAP

De perschef van president Kennedy Mr. Selinger zei vandaag in Washington, dat Gromyko een verzoek had ingediend tot een ontmoeting met Kennedy, teneinde een boodschap van de Russische regering te overhandigen. Se-

linger zei, dat Gromyko in geen enkel opzicht had laten doorschemeren waar die boodschap betrekking op had.

TEST-CASE

De conferentie van ministers van Buitenlandse Zaken van de landen van de ZOAVO wordt vandaag in Bangkok geopend met het doel om de militaire maatregelen te bespreken die genomen zullen worden, voor het geval de communistische landen niet in zouden gaan op de westelijke voorstellen inzake het beëindigen van de oorlog in Laos. Australië heeft zijn premier, Mr. Menzies, afgevaardigd. Men beschouwt de huidige conferentie als de zwaarste testcase waartegenover de ZOAVO zich tot nu toe gesteld heeft gezien.

Reuters correspondent te Bangkok verneemt uit conferentiekringen, dat Amerika zal voorstellen dat alle regeringen van de ZOAVO zich achter een militair plan zullen scharen voor het geval de diplomatieke middelen om de Laotische crisis op te lossen geen resultaat zouden opleveren.

De Amerikaanse minister van Buitenlandse Zaken Dean Rusk zei bij aankomst te Bangkok, dat hij er op vertrouwd was dat de ZOAVO het in haar gestelde vertrouwen niet zou beschamen. De Pakistaanse afgevaardigde zei, dat hij zich volledig schaarde achter de recente Britse voorstellen inzake Laos. De Franse afgevaardigde beschreef de Laotische crisis als ernstig maar niet hopeloos.

Nieuw-Guinea Koerier

Onafhankelijk dagblad voor Nederlands Nieuw Guinea

Uitgegeven door Gebr. TERLAAK

Hoofdredacteur

Drs. N. STREEFLAND

Redactie en Administratie Oranjelaan, 13. Telefoon 171 Postbox 45

Abonnementsprijs f 6,— per maand f 16,— per kwartaal, bij vooruitbet.

Postabonnementen

f 7,50 per mnd. f 20,50 per kwart.

Advertentie tarieven

f 0,40 per mm. Bij contract (tenminste 1000 mm) f 0,36 per mm.

Familieberichten f 0,32 per mm.

Agente te Hollandia-Binnen:

Mevr. Leeuwenburgh, p/a. Bloemenhandel "Yvonne".

Agent te Ifar: Bakkerij "Braun"

Agent te Sentani: Hr. Ponne.

Agent te Manokwari: Hr. Kraemer.

KONING EN REGERING NAAR HET ZUIDEN

De laatste berichten uit Laos melden, dat de koning en de koningin van Laos en de leden van de regering van prins Boen Oum de hoofdstad Vientiane hebben verlaten en zijn vertrokken naar het zuiden van het land.

Het doel van hun reis zou zijn het bijwonen van een militaire conferentie. Correspondenten wijzen er echter op, dat de Patet Lao rebellen tot op 25 Km van Vientiane zijn doorgedrongen.

Rood-Chinees bezoek aan Djakarta

De minister van Buitenlandse Zaken van Communistisch China, maarschalk Tsjen Jie is vandaag per vliegtuig uit Peking vertrokken voor een officieel bezoek aan Indonesië.

Hij beantwoordt daarmee het bezoek van de Indonesische minister van Buitenlandse Zaken, dr. Soebandrio, aan Peking van vorig jaar.

Inmiddels heeft de Indonesische president Soekarno volgens Reuter een speciale boodschap van de Russische premier Chroestsjof ontvangen. De boodschap werd aan Soekarno overhandigd door de voorzitter van een handelsdelegatie, professor Yamin, die juist uit Moskou in Djakarta was teruggekeerd.

Delegatie NG-Raad naar Port Moresby samengesteld

We spraken met enkele raadsleden aan de ontbijttafel

In de eetkamer van het voormalig Bestuursinstituut (thans dependance van het Oranjehotel) te Noordwijk, zaten vanochtend vele inmiddels te Hollandia gearriveerde leden van de Nieuw Guinea Raad in een opgewekte stemming te ontbijten. Ze hadden een drukke dag voor de boeg. Drie auto's met de bordjes "official" stonden al te wachten, zodat ons interview kort moest zijn.

Vandaag zouden allen een Nederlands en een Maleis exemplaar van de bewindsregeling ontvangen, om dat al vast te kunnen bestuderen. Dit vertelde ons in voortreffelijk Nederlands de heer V.P.C. Maturbongs (Mappi), die vrijdag j.l. met zijn mederaadsleden uit de Zuid: Kiriwaip (Moejoe, Boven Digoel), Gebza (Merauke), Samkakai (Fred, Hendrik eiland en Casuarinen kost), D. Walab (Asmat) in Hollandia was aangekomen.

Ook was hun door voorzitter van de Raad de heer J.H.F. Sollewijn Gelpke een exemplaar van de ontwerp begroting toegezegd.

"ZAKEN"

Dat het echter niet alleen "zaken" zijn, die de Nieuw Guinea Raadsleden bezig houden, blijkt wel uit het kennismakingsavondje dat zaterdag voor hen georganiseerd werd. Het duurde tot half twaalf en het was buitengewoon gezellig, aldus de heer Maturbongs. Maar als vanzelf begonnen we toch weer over onze plannen te spreken zo voegde hij er aan toe. Zo werd o.a. de delegatie samengesteld die op 10 april a.s. de Nieuw Guinea Raad in Port Moresby zal vertegenwoordigen bij de opening van de nieuwe Wetgevende Raad.

Deze delegatie zal bestaan uit de heren Womsiwor, Tangahma, Torcy, Maturbongs en Dr. Kamma.

Ook liet men zaterdag eens de gedachten gaan over de onderwerpen, die na de officiële opening van de Raad als eerste op de agenda zullen komen: benoeming van twee ondervoorzitters, de vaststelling van het reglement van or-

de, de samenstelling van het (permanente) college van gedelegeerden, dat met het dagelijks beleid van de Raad belast zal worden.

Volgens de heer Maturbongs had al dadelijk het begrip onder de leden post gevat, dat het nuttig is om alvorens een bepaald onderwerp in de Raad aan te snijden, eerst een groepje geestverwanten te verzamelen om de zaken eens door te praten.

Desgevraagd zei onze zegsman, dat hij zelf nog geen speciale onderwerpen had die hij in de Raad behandeld zou willen zien. Ook de heer Bonay (Japen) zei hetzelfde: Hij wilde eerst nog even afwachten.

HBS VOOR MANOKWARI

De heer H.F.W. Gosewisch (Manokwari) daarentegen had wel gedetailleerde wensen:

a de mogelijkheid tot verdere opleiding in Manokwari en elders voor

die kinderen die niet in staat zijn om de MULO te volgen.

b Een HBS te Manokwari.

c De openlegging van het achterland van Manokwari.

"ZWAK PLEKJE" VOOR BERGPA-POEA'S

Op dit laatste punt gaf de heer Gosewisch een interessante toelichting. Ik heb een zwak plekje in mijn hart voor de leden van de Meach-stam in het achterland van Manokwari, die hun vertrouwen gesteld hebben in de Epang (de Eenheids Partij Nieuw Guinea) te Manokwari, aldus de heer Gosewisch, die vond dat het woongebied van deze stam altijd stiefmoederlijk bedeed was.

„Ze zijn zo pro-Nederlands, dat zij zelfs willen dat een groot aantal Nederlanders zich blijvend in hun gebied vestigt. Hun standpunt is: Ruim 20.000 zielen in een gebied van Manokwari tot Steenkool is te weinig. Dus moeten de grenzen open. En dan liever geen Japanners, Chinezen of mensen uit India, of uit welk ander overbevolkt gebied maar Nederlanders die ons kunnen helpen om dit gebied open te leggen.“

Duel magistraat-verdediger

In overigens onbelangrijke rechtszaak

Was de beklagde de loyale, niet al te snuggere vriendin der familie die door de jonge erfdochter door dik en dun vertrouwd werd, of was zij een gegriefde dienstbode die in de wacht trachtte te slepen wat zij te pakken kon krijgen?

Deze vraag drong zich op bij het beluisteren van het strafproces op 19 en 20 maart j.l. tegen D.M. beschuldigd van diefstal en verduistering van geld, gouden sieraden en andere goederen. Het waren wel twee zeer verschillende vrouwen die voor de groene tafel verschenen.

Getuige T.E., een zeventienjarige Chinese schone, zeer bij de pinken en welbespraakt, die de rechtszaal vulde met haar parfum. En daarnaast de beklagde D.M., snuffend in haar zakdoek, de fluwelen sloffen vaker niet dan wel aan de voeten.

De magistraat was van mening dat het hier een duidelijk geval van diefstal betrof.

De verdachte zou teleurgesteld zijn dat niet zij maar T.E. erfgename bleek na het overlijden van de vrouw des huizes en zou besloten hebben zich schadeloos te stellen.

De verdediger, Mr. J.R. Hommes, pleitte dat de zogenaamde gestolen of verduisterde goederen of geleend waren door verdachte of door T.E. tijdelijk aan verdachte waren ter hand gesteld, als een appeltje voor de dorst wanneer de tot voogd benoemde oom de financiële teugels strakker zou willen aanhalen.

De uitspraak was 1 maand voorwaar-

delijke gevangenisstraf met een jaar proeftijd en de kosten van het geding.

VERWIJTEN OVER EN WEER

Belangrijker dan bovenbeschreven strafzaak, was de discussie die hieruit voortvloeide tussen de magistraat, Mr. F.A.C.G. Jansen, en de verdediger Mr. J.R. Hommes.

De magistraat meende te moeten wijzen op het feit dat velen der hier praktiserende juristen niet op de hoogte blijken te zijn van de spelregels der juristèrie en zich niet zouden houden aan de in Nederland geldende erecode. Wat o.m. inhoudt dat alle contact buiten de zitting met de getuigen van het Openbaar Ministerie, hoe onschuldig ook, tot iedere prijs door de raadsleden van de verdachten vernemen dient te worden. Hij sprak in dit geval Mr. Hommes toe, maar bedoelde deze woorden voor alle onervaren juristen.

Ook Mr. Hommes bleek echter iets op het hart te hebben. Hij vergeleek de schrandere antwoorden die zijn cliënte tijdens de rechtzitting gaf met haar onzekere houding tijdens het vooronderzoek en meende het z.i. grote verschil te moeten verklaren door de onprettige sfeer bij het politie-onderzoek die op beklagden intimerend zou werken.

Hij leverde kritiek op de instelling van de politie-autoriteiten die het verhoor leiden en die volgens zijn zeggen er maar dadelijk van uitgaan dat het ten laste gelegde al een bewezen feit is, bv.: „Wat kunt U verklaren over de door U gepleegde diefstal?“

Tenslotte vond hij dat de te ambitieuze jonge politieambtenaren op het hart dient te worden gedrukt de verdachten geen mooiere antwoorden in de mond te leggen dan dezen in werkelijkheid hebben gesproken.

Radioprogramma

MAANDAG 27 MAART 1961 (49,42)

20,00 uur Klok, nieuws, weersverwachting, 20.15 uur Sportrubriek door Ben Smit, 20.30 uur Opera's 1e acte van "La Sonnabule" (Bellini). Solisten koor en orkest van de Italiaanse Radio Omroep olv. Franco Capuana, 21.40 uur Persoverzicht, 21.47 uur Harry James e.z. New Swinging Band, 22.00 uur Gado2 Rong, 22.40 uur "Snapper" Lloyd e.z. dansorkest, 22.50 uur Nieuws in het kort, 23.00 uur Sluiting.

LAATSTE INFILTRANTEN

GEARRESTEERD

Keurig werk van Politie en Militairen

Naar zaterdag van officiële zijde te Hollandia werd bericht, is de groep infiltranten die op 10 december j.l. aan de Zuid West-kust van Nieuw Guinea aan land ging, nu geheel onschadelijk gemaakt. De laatste tien overlevenden hebben zich zaterdag j.l. aan de kust van de Geelvinkbaai overgegeven aan een gecombineerde patrouille van Mariniers en Politie.

Op 10 november ging een groep van 23 zwaar bewapende Indonesische infiltranten aan land, niet ver van het Boeroe gebergte aan de Zuidwestkust van Nederlands Nieuw Guinea. Het be-

treffende gebied is dun bevolkt en de actie zou geheel onopgemerkt zijn gebleven, wanneer niet enkele autochtone bewoners er twee dagen roeien voor over hadden om de dichtbijzijnde politiepост (die van het district Etna-Baai) te waarschuwen. Bij de eerste verkenning, uitgevoerd door een patrouille van Papoea-politieagenten, kwam het tot een kort treffen, waarbij drie der infiltranten om het leven kwamen. Eengroot deel van hun uitrusting werd buitgemaakt.

De resterende 20 infiltranten zich daarna terug in het woeste bergland. De Koninklijke Marine zorgde er voor dat het gebied van zee uit werd afgeschermd, hetgeen op 27 november resulteerde in het onderscheppen van

een Indonesische schoener, die met versterkingen van de Kei-eilanden op weg was naar het betreffende gebied.

De infiltranten trokken inmiddels naar het noorden, het spaarzaam bevolkte bergland ten Westen van de Wisselmeren in. Ze werden daar aanvankelijk met rust gelaten, want de Mariniers en de Politie beperkten er zich toe om de dichter bevolkte gebieden tegen de indringers te beveiligen. De infiltranten waren daardoor gedwongen om zich in een zeer onherbergzaam terrein in leven te houden, hetgeen hun voor tal van moeilijkheden plaatste.

RECHERCHEURS

Ze werden tenslotte opgespoord door autochtone rechercheurs van de Algemene Politie, die er in slaagden om de groep voortdurend te schaduwen. De

(Vervolg op pag. 4)

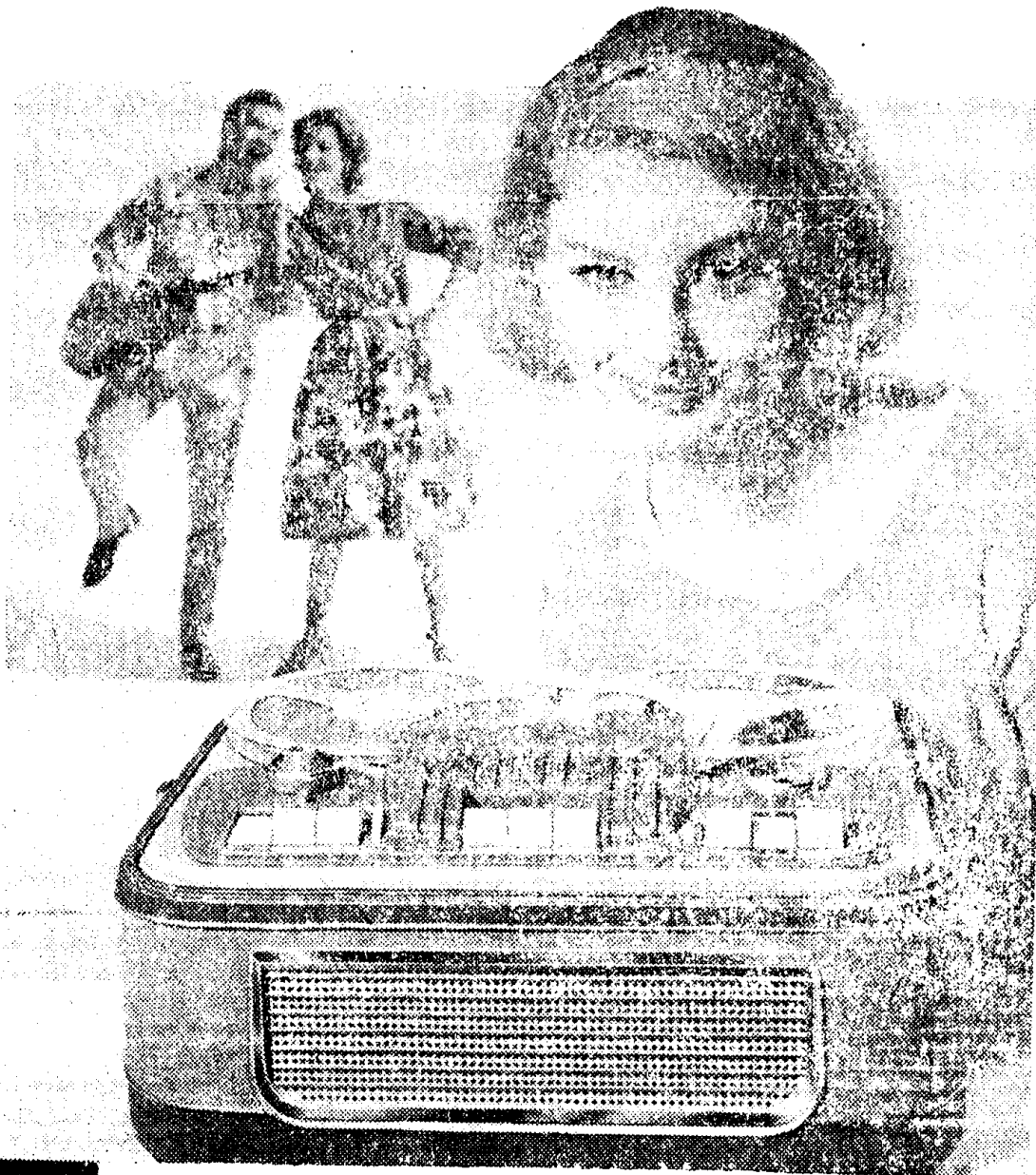
PHILIPS

De POPULAIRE Familie Tape Recorder

kleine uitvoering f 465.-

grote uitvoering f 765.-

De NIEUWE Stereo Tape Recorder f 1245.-

Showroom „BEATRIX”

TE KOOP: Bentley-Oxford piano in mahoniehouten speciale tropen-uitvoering; Kelvinator-koelkast 180 ltr.; Hoovermatic wasmachine met centrifuge; Philips tropen-radio; Telefunken tropen pick-up, blank 6 persoons eetkamer ameublement, grote oud-djatihouten hang-legkast, brede eenpersoons divanbedden met/zonder kapok-matrassen, muurspiegel, 6-persoons ontbijt en eetservies, tafelgerei, keukengerei, tuingerei enz. enz.
WOONING, Dok 8 landzijde, no. 4298 (tegenover aluminium-woningen)
no. 4048

VOOR STEEDS MEER GEZELLIGHEID

„MOONLIGHT BAY“

NIEUWE GEZELLIGE ZITHOEK.

no. 4050

KANTOOR VAN FINANCIEN HOLLANDIA

In verband met Pasen zullen de pensioenen en wachtgeldten over maart op

DONDERDAG 30 MAART

op de gebruikelijke wijze bij de landkassen Dok II en Hollandia Binnen en het postkantoor Sentani worden betaald.

TENNISBOND HOLLANDIA

De kampioenschappen beginnen vrijdag 31 maart te 07.00 uur.

Programma hangt op de tennisbanen. Afschrijven eventueel alleen bij Hr. Hendriks, telf. Hla. 146.

no. 4057

CENTRAAL ZIEKENHUIS

Jac. S. de Vries, orthopaedisch-chirurg houdt op

DINSDAG 28 MAART 1961

wegens dienstreis **GEEN SPREEKUUR.**

CENTRAAL ZIEKENHUIS

Dr. H.C.P.M. Schubert, oogarts, houdt tot nader aankondiging

GEEN SPREEKUUR.

Zeepaardje

Dinsdagavond aanv. 20.30 uur filmvoorstelling

„THE NUN'S STORY“

ook toeg. voor niet-leden.

no. 4058

Geentjes

Te koop: z.g.a.n. Terlenka Herencostuum, maat 48, (geheel wasbaar) **De Munter**, van Hasseltstraat 659.

no. 4045

Voor een goed verzorgde, smakelijke rantang is steeds Uw adres

„JAN CONTANT“

Bonte Dorp.

no. 4053

Dame met kantoorervaring vraagt thuiswerk, is in bezit van typemachine. Brieven onder no. 4056 van dit blad.

no. 4056

Te koop: NSU Max 250 cc. **De Viet**, Dok 8, 4223 landz.

no. 4053

Kinderbox te koop gevraagd. Telf Centr Ziekenhuis 175, toestel 96.

no. 4055

Voor de Paasdagen: Paastaarten, Fondantfiguren en eitjes. **DE VAKMAN** Bergweg.

no. 4049

Boekhandel „GEBR. TERLAAK“

heeft

Mooie Fotoalbums en fotomapjes

Schuco en Marklin autotjes

Filmprogramma

ORIENT THEATER

vertoont heden 27-3 en morgen 28-3 Jeff Chandler, Jane Russell en Dan Dureya in

„DE VROUW VAN DE HALFBLOED“
(FOX FIRE)

Anya Seton's Best Seller verfilmd met Uw favorietsterren als spelers. Een zeer boeiend verhaal over een allesvergetende en nietsontziende liefde. In technicolor. Toegang 14 jaar.

Sentani heden 27-3: **COLUMN SOUTH** met Audie Murphy. Toegang 14 jaar. Sentani morgen 28-3: **RISCATTO** met Fulca Lulli. Toegang 14 jaar.

REX THEATER

vertoont heden voor het laatst de film met Sabu en Lita Baron

„SAVAGE DRUMS“

Sabu in een geheel nieuwe thriller. Heden voor het laatst in REX.

14 jaar

Dinsdag 28-3 en woensdag 29-3 de film in color en cinemascopie

„CATTLE EMPIRE“

met Joel Mc. Rea.

14 jaar.

Holl.-Binnen heden: **„DECISION BEFORE DAWN“** met Hildegard Neff.

14 jaar

Korte berichten

Binnenland

Van officiële zijde wordt medegedeeld dat bij Koninklijk Besluit van 13 maart 1961 no. 12, met ingang van 25 maart de waarneming van de functie van procureur-generaal bij het Hof van Justitie in Nederlands Nieuw Guinea is opgedragen aan Mr. A.W. Bor, Raadsheer in voormeld Hof van Justitie

De datum van 25 maart houdt verband met de aankomst hier te lande van de President van Hof van Justitie, Mr. L.F. de Groot, die toen terugkeerde van zijn dienstreis naar Nederland.

plaatselijke bevolking verleende daarbij onmisbare medewerking en dank zij de hulp van diezelfde bevolking slaagde de politie er in om op listige wijze het grootste deel van de bewa- pening van de infiltranten te pakken te krijgen. Deze werden daar door steeds weerlozer. Enkele kleine groepjes konden worden afgesneden van de hoofdgroep en later gevangen genomen worden. Enkele anderen kwamen om in de woeste berggrivieren van het betreffende gebied.

De tien man die tenslotte nog over waren verkeerden in een uiterst hachelijke positie. Totaal uitgeput begaven zij zich j.l. vrijdag naar de Noordkust waar zij zich meldden en gearresteerd werden.

COMMENTAAR

Politie en militairen hebben keurig werk geleverd. De bevolking heeft de zo belangrijke medewerking geleverd zonder welke dit soort acties tot geen enkel resultaat kan leiden. De buitenwereld kan hier opnieuw een conclusie uit trekken die voor Indonesië niet zo prettig is.

Zaterdag j.l. liep Hr. Msr „Piet Hein“ onder commando van de luitenant ter zee der eerste klasse J. Kooijman de haven van Hollandia binnen.

Het bezoek, dat het laatste van het schip aan Hollandia is alvorens het naar Nederland vertrekt, zal vier dagen duren. Zoals bekend wordt Hr. Ms. „Piet Hein“ afgelost door Hr. Ms. „Evertsen“, die reeds onderweg is naar Nederlands Nieuw Guinea.

Vorige week zondag werd door de Missie te Kepi het nieuwe complex van het catechisten-centrum geopend en plechtig ingezegend. Op dit catechisten centrum, dat zes jaar geleden door pater dr. Boelaars begonnen werd, ontvangen 15 jonge gezinnen een vorming van een jaar. Zij worden uitgezonden naar de pas ontsloten gebieden om er de bewoners vertrouwd te maken met de nieuwe tijd en de vooruitgang. Daarna geven zij het eerste godsdienst- onderricht aan de dorpsbewoners. Vorige week werden er 12 gezinnen die hun vorming voltooid hadden, uitgezonden.

Iedere zaterdagavond om kwart over zeven, direct voor de Maleise nieuwsberichten wordt door Radio-Omroep Nederlands Nieuw Guinea een radio-cursus Engelse taal voor maleissprekenden uitgezonden.

Het ligt in de bedoeling, dat deze radio-cursus Engels drie maal door de regionale zenders zal worden herhaald. Voor radio Fakfak zal dit in mindere mate mogelijk zijn in verband met de voorlopig beperkte frekwentie van Radio Fakfak.

De eerste Engelse les over de zender van Radio-Omroep Nederlands Nieuw Guinea is twee weken geleden begonnen. De lessen voor de regionale zenders worden gerouleerd, tegelijk met andere programma's, die nu centraal door de RONG worden verzorgd.